

Conciones, Siue Conceptvs Theologici Ac Praedicabiles, In Omnes Totivs Anni Dominicas

Opvs Novvm Figvris, Allegoriis, Similibvs Ex Sacris profanisq[ue]
Scriptoribus plenißimum, cum occurrentium fidei controuersiarum
tractatione.

Jn Omnes Totivs Anni Dominicas Æstivas, à Festo Pentecostes vsque ad
Aduentum

Besse, Pierre de

Coloniae Agrippinae, 1620

Dominica XXIV. Post Pentecosten.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56306](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56306)

reuerentia peccatores sanitatis acquirenda gratia, ad Deum accedere debeant: cum hæmorrhoiſſa accedere ad Chriſtum verita à tergo hæreat, imo vix veſtem illius tangere audeat. Diſcite, qua ſit fiducia & ſpe ad Deum accedendum; qua ſit de potentia illius ſpes concipienda, cum mulier hæc certo ſibi perſuadeat, ſe ſi ſimbriam Chriſti tangere poterit, ſanguinis fluxu quamprimum liberandam. Denique hinc colligite, Dei laudes & præconia vbique locorum eſſe deprædicanda & euloganda, beneficiaque recepta celebranda.

Et quis obſecro hoc non agat? quis hic deficiat omnipotens Deus? Tua quippe mirabilia tacere, non eſt hominem eſſe, & certiffimum ingratitude argumentum. Nam & muta loquuntur vt te dilaudent, & quæ lingua carent vt tibi dent gloriam, linguam ſibi adaptant. Nos ſcilicet ad hoc obligati ſumus, imo naturalis quædam obligatio eſt, vt creatura rationis compos Creatorem dilaudet, vtque homo in æternum Dei ſui præconia celebret. Sed quid video hic ſanguiniſtuas, & filias mortuas, tot animas inquam quæ peccandi dyſenteria laborant, & iam à duodecim annis forſitan, inter quas & plurimas iam mortuas reperire erit, ſacræ humanitatis tuæ ſimbria ad illas mundandas, & omnipotentis manus ad hæc à mortuis reſuscitandas, ſufficit. Illis igitur ſanctitatem & his vitam elargire, atque omnes te deprædicabunt, mirabilia tua celebrabunt, quamdiu hic in orbe inferiori peregrinabuntur, exſpectantes interim, donec in altero

ſæculo, vbi æterna felicitas eſt, eadem affidue & continuo decantare valeant, ad quam nos deducant.

Pater & Filius & Spiritus

Sanctus, Amen.

DOMINICA XXIV. POST
PENTECOSTEN.

Partitio.

- I. De nominibus Antichriſti.
- II. De deſolatione urbis Ieroſolymitanae & orbis.
- III. De Tribulatione magna in ſecundo aduentu Jeſu.
- IV. De abominatione Antichriſtiana generatiua.
- V. De Antichriſti ſraudulentia.
- VI. De eiusdem Tyrannide.

Cum videritis abominationem deſolationis, qua dicta eſt à Daniele Propheta, ſtantem in loco ſancto. Matth. 24.

FIGURA.

Vidit olim in Apocal. Ioannes draconem ^{Apoc. 12.} rufum, & horribilem, ſeptem capita & cornua decem geſtantem, & ſeptem coronis redimitum; qui cauda tertiam ſtellarum partem cælo detrahebat, & in mulierem omnem ſuam rabiem & furorem conuertebat. Hunc imaginem eſſe dico Antichriſti, cuius in Euangelio hodierno habetur mentio, qui que circa ſæculorum finem apparebit, vt Eccleſiæ bellum inferat, eamque perſequatur. Ipſe ſc. erit draco veneno & virulentia turgidus, ſcorpiceps, & decem munitus cornibus, & ſceptris infinitis potens, quod ſexcentas rationes & mille artes adinueniet, quibus iuſtos affigat, & in caſtes ſuos pertrahat, varias illis ideo coronas & ſceptra offeret; cauda quoque ſua cælo ſtellas detrahet, id eſt, ſexcentas animas cælo & gloriæ deſtinatas diſperdet, & in terram trahet. Tantusque illius furor & rabies futura eſt, totus vt orbis eum formidaturus ſit. Sed Eccleſiam imprimis, qua eſt mulier illa, perſequetur, & aduerſus illam omnes vires exeret. Alias nequitia & ſauitia illius partes proſequar, ſi coelitus auxilium affulgeat, & cepta noſtra Deipara benignitatis ſua ſtabro ſecundet. Quare vnanimis eſt angelicam ſalutationem recitemus:

AVE MARIA.

Tara

I. Tam horrendæ & crudeles Antichristi
Varia & aduersus iustos & fideles circa mundi finem
horribilia Antichristi nomina.

Iob. 21.

persecutiones & exagitationes erunt, vt Ecclēsia quo eadem exaggeret, nobisque eorum horrorem incutiat, varia illi & terribilia nomina imponat, qualia vix vnquam ab hominum memoria cuiquam data legimus. In primis enim absolute dicitur *malus*: ita namque eum indiget Propheta Iob: *In die perditionis seruetur malus, & ad diem furoris adducetur*; quæ verba Gregorius in Moralibus de Antichristo interpretatur. Sed breuiter hic notandum, duo Prophetam iudicij dici, de quo hic agit, nomina dare, primo namque vocat diem furoris, quod totus orbis tunc irascetur, sæuiet, & conflagret: deinde diem perditionis, omnia siquidem tunc pessum ibunt, aquæ non fluent amplius, cœlestes influxus quiescent, elementa deficient, animalia debentur, aues volare desinent, arbores non amplius virent, flores emarcescent, homines non supererunt, denique generalis quædam perditio & commune excidium tunc erit.

Isai. 11.

Appellatur Antichristus impius.

Secundo Antichristus dicitur *impius*. Hoc illi nomen imponit Isaias; de Christo etenim, eiusque potentia sermonem instituens ait: *Et spiritu suorum interficiet impius*; id est, secundum expositionem Glossæ Antichristum. Nullum porro ei aptius vel nature congruentius nomen imponi queat: ille siquidem omnis pietatis erit grando, religionis flagellum, & omnis sanctimoniam ruina & euersio. Virtutes enim eliminabit, vitiaque inducet; iustos exagitabit, impios exaltabit, iustitiam peruerteret, & iniquitatem extolleret; cœlestia iridebit, & terrena laudabit; veritatem oppugnet, & mendacium propugnet. O impius! campanilia euerteret, altaria destruet, Sacerdotes iugulabit, Sacrificia auferet, sacra profanabit, & mille in Ecclesiam crudelitatis genera exercet.

2. Thess. 2.

Item iniquus.

Tertio Apostolus *iniquus* ei nomen dedit: *Renelabitur, inquit, iniquus, quem Dominus Iesus interficiet spiritu oris sui, & destruet illustratione aduentus sui*. Hoc autem ei nomen impositum, quod vt nequissimus & sce-

lestus omnem æquitatem & iustitiam oppugnet, nam nullas agnoscat leges quam tyrannicas passiones, voluntatem diabolicam, & crudelitatem extremam. Dei præcepta violabit, ius naturale, ciuile & humanum explodet, leges & statuta principum, & omnes mundi consuetudines exsibilabit; legum nomen occupabunt passiones eius, præceptorum, voluntates, statutorum, libertates, consuetudines, & crudelitates.

Quarto Daniel Propheta eum *regem impudentem facie* vocat: *Consurget, inquit, rex impudens facie, & intelligens propositiones, quæ impudens Nicol. de Lyra magnus ille veteris Testamēti interpres, de Antichristo locutum ait, qui omni pudore excussio, in omnia vitia libertatis habenas laxabit. Rex autem dicitur, quod regio more imperabit, atque tyranni instar truculentissimi omnes sæuissimo iugo premeret; erit adhæc impudens, infamis, effrons facie, in moribus & agendi ratione dissolutus. Nemo autem vnquam, præter Antichristum, infami hoc nomine est appellatus: atque ideo forsitan in Apocalypsi bestia dicitur est: *Et admirata est vniuersa terra post bestiam*, id est, post Antichristum, qui quod bestia instar victurus sit, impudens & efferus fururus, & omnem humanitatem & clementiam ignoraturus, bestia merito à Ioanne dicitur est.*

Quinto ab Apostolo etiam *homo peccati* dicitur est: *Ne quis, inquit, vos seducat vilo modo, quoniam nisi venerit discessio primum, & reuelatus fuerit homo peccati: quibus verbis de Antichristi aduentu locutus est. Porro homo peccati Hebræorum, genitiuos substantiuorum pro adiectiuis usurpantium more, tantundem est, ac homo peccator, qualia sunt, viri diuitiarum, pro viri diuites; Deus iustitia, pro Deus iustus, viri iniquitatis, loco rē vir iniquus. Et quemadmodum Christus fuit Sanctus Sanctorum, ita Antichristus fururus est scelestorum scelestissimus, atque vt in Christo Iesu abundantia quædam & plenitudo gratiarum apparuit, ita in Antichristo nequitia colluies apparebit.*

Sexto filium perditionis illum eodem loco Apostolus nuncupauit, quod & calculo Alius filius perditionis suo

suo S. Methodius, quem Hieronymus in prologo in Danielē dilaudat, confirmat libro de primis & nouissimis temporibus, *Vener, inquit, filius perditionis, qui dicitur Antichristus, & putans quod sit Deus, exaltabit cornua suarum.* Erit, inquam, filius perditionis, quod diabolus illum hominum perniciem ac perditionem produetur sit, tum etiam, quod se & simul alios perditurus sit, tamque scelestam & improbam vitam acturus, deterior nulla vt haberi possit. Quare non immerito Salamandra cōparetur: quæ seipsum & sui similes, præter aliorum serpentium consuetudinem, qui nec se mutuo nec socios veneno inficiunt, inficere potest: nam si serpens aquam bibat, cui Salamandra innarauit, vel aliquid comedat, quod illa tetigerit: quam primum velut hausto veneno emoritur; ita Antichristus se simul & alios destruet, & generalem perditionem in orbem inuehet.

At nondum hic finis: appellatur enim apud Matthæum etiam Pseudopropheta. & Rex Septentrionis, apud Daniele. Porro omnes eum aduersarium & inimicum Christi dicunt; nam ab *arrī*, id est, contra, & Christus nomen eius efformatum est, ac si dicas, aduersarius & contradictor Christi. Denique hodierno in Euangelio abominatio desolationis, vel abominatio desolatoria dicitur. Rem & nomen describit Matthæus, equidem vobis prælegam: *Cum videritis abominationem desolationis, qua dicta est à Daniele Propheta, stantem in loco sancto.* Plura hic dicenda occurrerent, sed vt summatim ipse perstringam, duobus rem vniuersam punctis circumscribam, id est, duas desolationes depingam, prima erit Ierosolymitana euersio, quæ iam præterit, qua vrbs illa florentissima euersa fuit, vel quæ post multa sæcula in generali totius orbis destructione eueniet: altera describet inauditas persecutiones, quas Ecclesiæ inferet Antichristus, & duobus hisce punctis vniuersam hanc materiam includam, & hanc concionum Dominicalium partem finiam.

Euangelij: Prima pars Euangelij duo continet capitula, scilicet vrbs Ierosolymitana excidium, &

Christi aduentum ad iudicium, simulque signa quæ hoc iudicium præcessura sunt. Christus igitur templo egressus, templi molem ædificiique splendorem & magnificentiam admiratus stetit in via: ait autem Marcus, Apostolos templi elegantiam & structuram demiratos muros ei, arcus, fornice, columnas, sculpruras, picturasque aliæque opere Mufico affabre elaborata ostendisse, dicentes: *Magister, aspice quales lapides, & quales structura, quasi dixissent, vt bene Origenes notauit, ne permittas Domine tam splendidum & regium opus concidere, vt concisurum concione iam mox habita præmonuisti.* Quibus respondit Dominus, quam rudes adhuc & ignari estis discipuli mei: quam parum vobis patet futura. Venient siquidem dies, quibus altare hoc destruetur, templum euertatur, fornices concident, columnæ euellentur, picturæ delebuntur, turres & pinacula corruent, murepsium dabuntur, ita vt lapis non sit super lapidem mansurus. Omnia autem hæc euentura sunt, quando videbitis abominationem desolationis quam Daniel prænuñciauit, vt qui tunc prophetiam illam legerint, intelligant, quia illo tempore omnia hæc euentura sunt.

Cum videritis abominationem. Variæ huius oraculi dari expositiones solent: Hieronymus quippe per abominationem hanc Antichristum significat credit, vt Hilarius, Eusebius, & alij plures. Chrysostomus, Euthymius, Druthmarus, de statua Caii Capitolina, quam Iudææ præfes Pilatus vnacum Imperij insignibus aquila, principi adlaturus templo intulit, locum accipiunt. Philo vero de imagine Caii intelligit, quam Petronius in templum inuexit, & adorari præcepit. Hugo Cardinalis denotari hic credit statuam Imper. Adriani quam Romani illi vt tropæum apud Solymam erexerunt, & in Templo Salomonis, velut loco omnium in orbe dignissimo collocarunt, quæ usque ad S. Hieronymi tempora etiam, inter ruinas & rudera Templi conspiciebatur.

Aliud iter ingressus Ambrosius, eredit hic S. Ambrosii designari caput quoddam porcinum, quod sit opinio Roma-

Romani templo ipsum profanaturi, & Iudæis, qui hoc animal inprimis abhorrebant, & immundorum immundissimum censebant, illufuri intulerunt. Sed omnium verisimillima & probabilissima, cui etiā libens assentior, opinio est Origenis, S. Augustini, D. Thomæ, Caicrani, & aliorum, qui de Romanorum, urbem obsidentium, & muros corona militum circum vndique cingentiū exercitu intelligunt, è quo colligere erat, illius vastationem ac ruinam in proximo esse: in hac namq; obsidione & excidio casus miserabiles & abominationes insolitæ apparuerunt, sacrilegia, inquam, idololatria, cædes, strages, homicidia, & rerum sacrarum profanatio.

Opinio
probabilis-
sima.

Tribula-
tio Iudæ-
orum ma-
gna sub
persecu-
tione Ro-
man.

Cum videritis abominationem. Dum autem abominationes hæc contingerent, apparuit tanta tribulatio & angustia, cui similis nulla vnquam existit; & tunc impletum est oraculum illud Christi Iesu; *Erit tunc tribulatio magna, qualis non fuit ab initio mundi*: quid enim Iudæi ante passi fuerant, nihil omnino erat respectu eorum quæ Romani deinde milites intulerunt. Magna quidem fuit angustia & afflictio Iudæorum, quando Chaldaei urbem Ierosolymitanam incensam diripiuerunt, sed non nisi septuaginta annis hæc duravit captiuitas: at hæc quam Romani intulere, captiuitas & vastatio, iam mille duravit annis & sexcentis, & nondum finem accepit.

De bello
Iudaico.

Fl. Iosephus qui urbis excidium & prælia descripsit, & quorum pars magna fuit, tantam eiusdem desolationem & vastitatem fuisse scribit; vix vt credibile sit, imo vereatur ipse, ne veritatem superet historia, & inanes fabulas lectori narrare videatur. Equidem paradoxa sint quæ narrat nec ne, aut potius imaginarium quid, nescio, vnū scio ab illo vt verū narrari, toto obsidionis tempore, tam peste & fame, quam gladio vndecies centena hominum millia periisse, & nonaginta millia in captiuitatem abducta, quorum reliquæ deinde iusto Dei iudicio per omnes orbis Prouincias errantes incertis sedibus, sine lege, sine Rege vagantur, & à Christianis in Prouinciis tolerantur, vt illos, velut filij Dei homicidas & interfe-

ctores intuentes, mortem illius semper ob oculos habeant. Quod prædixisse Propheta visus est, dicens: *Deus ostendit mihi super inimicos meos, Iudæorum scilicet, punitionem, Ne occidas eos, sed calamitates eorum producas & protrahas; ne quando obliuiscantur populi mei, Christiani amarissimæ passionis tuæ. Disperge illos in virtute tua, per vniuersum terrarum orbem, in commissorum punitionem, & depone illos: protector meus Domine.*

Psal. 85.

Tunc erit tribulatio, qualis non fuit ab initio mundi. Tanta scilicet tamque vehemens, vt Dominus beatas pronunciarit steriles & infœlices eas, quæ tunc temporis vterum in Iudæa latura & lactatura; *Va autem pregnantibus & nutriendibus in illis diebus.* Tanta siquidem inimicorum futura est rabies, vt ne prægnantes quidem & nutrices impune habitura sint, atque hac hyperbolè Scriptura insignem aliquam rabiem & feritatem designare solet. Ita Elifæus loquens Nazæi duci Regis Syriæ Benadabi, qui ad illum in Damascum quadraginta camelis munera deferentibus comitatus venerat, suspirans, & gemens ait: *Scio quæ facturus sis filij Israel mala, ciuitates eorum munitas igne succendes, & iuuenes eorum interficies gladio, & paruulos eorum elides, & prægnantes diuides.* Amos etiam Propheta Ammonitarum feritatem describens, eos mulierum prænantium nulla ratione miserrutos asserit: *super tribus sceleribus filiorum Ammon, & super quartum non conuertam eum, eo quod deseruerit prægnantes Galaad ad dilatandum terminum suum.* Ideo dominum hac maledictione vsus scribit Origenes, quod Romanorum militum barbaries adeo futura esset enormis, vt ne prægnantes quidem & nutrices impune sint habitura: Theophyl. aliter intelligit, creditque dominum ideo mulieribus tunc temporis nutrientibus maledixisse quod sciret, quod Iosephus etiam in libris de bello scribit, matres proprios in cibum paraturas factus, quod profecto in obsidio Ierosolymitano factum est, & vix à barbaris quidem factitatum legimus. Hilarius, Chrysofom. Hieronym. Beda, Euthymius multo probabilius dicunt, ideo

III.

1. Reg. 8.

Amos 1.

Ccc. 3. scilicet

scilicet dominum infelices pragnantes & nutrices pronuntiasse, quod matres foetu grauidæ, & nutrices alumnos ad mamillas habentes ad fugiendum ineptæ sint, cum tamen tunc fuga sibi consulere necesse futurum sit.

Luc. 19.

Tunc eris tribulatio magna. Ideo, inquam, magna, vt ipse Dominus eandem mentetatum voluens, vbertim sit lachrymatus, & videns ciuitatem, fleuerit super eam. David Rex Siceleg excidium vastationemque contemplatus planxit, & vna cum suis lachrymatus est: *Leuauerunt David & populus qui erat cum eo voces suas, & planxerunt, donec descerent in eo lachryma.* Ipse quoque Matathias patriarum legum amator zelosissimus, gemiscebat ac suspirabat, cum templum profanari & patriam ab hostibus euerri cerneret: *Et dixit Matathias, va mihi, vt quid natus sum videre contritionem populi mei, & contritionem ciuitatis sanctæ, dum datur in manibus inimicorum. Sancta in manu extraneorum facta sunt, templum eius sicut homo ignobilis.* At Christus lachrymatur & suspirat dum cladem & vastitatem vrbi Ierosolymitanæ impendentem præuidet, atque in mentem reuocat, quia tunc futura est tribulatio magna.

I. Mach. 2.

Crudelitas obsidij Ierosolymitani.

Ecquæ namque tribulatio erit videre muros solo æquatos, domos euerfas, facultates direptas, thesauros ablatos, filias defloratas, matres constupratas, & nutrices cum alumnis iugulatas? quænam tribulatio, videre viros interfectos, Sacerdotes obruncatos, pueros suffocatos, altaria destructa, & ciues in captiuitatem abductos? ecquæ tribulatio, videre ædes sacras dirutas, sacrificia interdicta, religionem profigatam, confusionem subintroeuntem, crudelitatem laxatis habenis grassantem, sacraque profanata? Quis talia fando temperet à lachrymis? Vere igitur tunc eris tribulatio magna. Sed nondum desinimus.

Alterum primi membri caput est aduentus Iesu Christi ad iudicium, & signa illa terribilia, quæ funestum & tragicum hunc diem præcessura sunt, diem, inquam, qua tribulatio videbitur, qualis nusquam ab hominum memoria visa vel audita. Quamuis autem hæc Danielis Prophetia de euerfione & ex-

cidio Ierosolymitano non infcite intelligatur, melius tamen & aptius de mundi ruina destructioneque capietur, vt ostendit Augustinus Epist. ad Helychium. & lib. 20. de ciuitat. cap. 5. & ipsum fauet Euangelium, nã cum Dominus hæc omnia expoluisset, & templi euerfionem declarasset, Apostoli perterriti mox ab eo petierunt: *Domine, quando hæc erunt, & quod signum aduentus tui?* Ipse quoque Hieronymus non abnuuit, & concedit de Domini ad iudicium aduentu, & mundi excidio hoc Euangelium posse capi. Tunc quippe talis erit tribulatio, qualis non fuit ab initio mundi.

Notate hic verbum tribulatio; cum enim Iusti ante iustus purgari prius oporteat, quam cælum iudicium ingrediantur, & post iudicij diem nullum purgatorium sit purgatorium, fiet, vt antequam horrenda illa dies adueniat, tribulationum igne purgentur & expientur, tribulationum, inquam, quibus similes non vidit hominum memoria. Erunt siquidem adeo vehementes & pertimescendæ, vt Scriptura illas diluuium comparare non vereatur. Vnde Psalmista: *Pro hac orabit ad te o- Psa. 31. mnis Sanctus in tempore oportuno. Veruntamen in diluuiio aquarum multarum ad te non appropinquabunt.* Et apud Matthæum: *Sicut in Matth. 24. diebus Noë, sic erit aduentus filij hominis.* Nam vt aquæ diluuij per omnem terræ superficiem inundarunt, ita fluctus & tempestates tribulationum, quæ diem iudicij præcessuræ sunt, quidquid in mundo fuerit, disperdent.

Ecquod Deus bone diluuium? non iam Dies iudicij diluuium vndarum, sed nouum & inuisum, cij diluuiio diluuium flammarum, quod ipsa etiam collatus fundamenta montium & collium crepidines exuret: *Montium fundamenta comburet. Ignis ante ipsum procedet, & inflammabit in circuitu inimicos eius.* Ignis, inquam, qui tunc, vt Philosophi dicunt, in summo futurus est, & velut diuinæ iustitiæ administer, ager in mundum. Ignis qui eodem momento quatuor mundi angulos inuadet, aues exstinguet, animalia comburet, pisces vstulabit & perdet, homines torrebit. Ignis qui sylvas destruet, mundum in solitudinem rediget, & omnia mundi in cineres

Ignis qui
iudicium
præcedet
mirabilis
est.

cineres & fauillas conuertet. Ignis qui vrbes solo æquabit, arces demolietur, montes fumigare coget, agros corripiet, in mari ardebit, ad cœlos vsque pertinget, imo ne lapidibus quidem parceret. O ignem, ô cōflagrationem, ô incendium! Ignis erit in Oriente, ignis in Occidente, ignis ad meridiem, ignis ad septentrionem, ignis denique vbique. Ignis in Asia, ignis in Africa, ignis in Europa; ignis apud Antipodes, ignis per omnes orbis angulos & climata.

Tunc erit tribulatio magna. Adeo inquam magna, vt illam prænuntiantes Prophetæ, tempestatem eandem compararint. Psalmista imprimis: *In circuitu eius tempestas valida, & alibi, ita; et sequeris illos in tempestate tua.* Daniel quoque. *Et quasi tempestas veniet contra illum.* Nahum item, *Dominus in tempestate & turbis via eius, & nebula puluis pedum eius.* Horribilis inquam & noua tempestas, tempestas in cœlo, tempestas in aere, tempestas in mari, tempestas in terra, tempestas generalis & publica. In cœlo scilicet, ob motuum confusionem, in aere, ob constipata & densa fulmina; in mari, ob turbines & procellas ventorum, & vndarum concitationes; in terra, ob motus assiduos, qui illam concutient & agitant; tempestas denique generalis, propter calamitates, strages & tribulationes quæ futuræ sunt omnibus communes & publicæ.

Cur sit
tura iudi-
cii dies
terribilis.

Tunc erit tribulatio magna, imprimis ob multitudinem signorum, quæ hunc Domini aduentum præcellura sunt: *Erunt signa in sole & luna & stellis.* Secundo, ob subitam & inopinam ad iudicium citationem cui omnes interesse oportet: *Omnes nos manifestari oportet ante tribunal Christi.* Tertio, quod omnia conscientiarum arcana, tunc patebunt, & abstrusissima quæque peccata tunc ab omnibus conspicientur. *Illuminabit abscondita tenebrarum, & manifestabit consilia cordum.* Denique ob iudicis furorem & indignationem, tunc siquidem adeo minacem & horribilem vultum induet, vt solo sit aspectu mortales omnes perterrefacturus. *Ab increpatione vultus tui peribunt,* ait Psalmista; & post illum Nahum Propheta, *Ante faciem indignationis eius quis stabit? & quis resistet in ira furoris eius?*

Psal. 79.

Nahum. 1.

indignatio eius effusa est ut ignis, & petra dissoluta sunt ab eo.

Tunc erit tribulatio magna qualis non fuit. Magna inquam quod Iudex magno furore & ira succensus ad iudicandum descendet. Cum rex aliquis ciuitatem regis & vestibus induit ingreditur tum ad connubium in-
eundum, tum ad hastiludium exercendum, cum vniuersa nobilitate & aulicis suis lætus & hilaris procedit, familiariter cum ciuibus agit, omnibus arridet; & omnes compellat. At si rebellem aliquam ciuitatem castigaturus aduenit, arma spirat, vultum minacem, toruum & furibundum ostendit, omnibus metum incutit, tum armorum potentia, tum conflagratione excitata. At Christus rex noster in primo suo aduentu Ecclesiam sibi in coniugem desponsaturus dulcis, mansuetus, & benignus descendit, omnes compellans, vt ne pastores quidem ouium sit dedignatus; imo & cum peccatoribus familiariter egerit: *quoniam hic peccatores recipit & manducat cum illis.* At in secundo aduentu; quoniam vt Iudex veniet, armatus descendit, ignem oculis spirans, tonitru ore exerens, tempestatem manu præferens, denique totus iratus & furibundus. Illius autem furorem multis è rebus colligere erit.

Simile.

Primo è vultus commutatione; nam o- Iudex iraculi illi benignissimi, facies illa ad hilaritatem veniet. tem composita, adeo tunc minax & torua erit omnibus, vt metum sit incussura. Quid de illa dicitis ô Prophetæ? *Montes commoti sunt ab eo, & colles desolati sunt, & contremuit terra à facie eius, & orbis, & omnes habitantes in eo,* ait Nahum. *Diuisi sunt ab ira vultus eius,* Nahum. 1. ait Psaltes, & alio loco, *Montes fluxerunt à facie Domini, à facie Domini omnis terra.* *À facie eius contremuit terra,* scribit Ioel, & Abacue, *Ioel. 2. Sileat à facie eius omnis terra.* Et Zachar. *Sileat Abac. 1. omnis caro à facie Domini.* Defunt nec igitur Prophetarum oracula imo vero nec deerunt figuræ & symbola.

Daniel, quem alio nomine Balthasarem Dan. 10. vocant eum in Babylonica captiuitate ageret, tertio Cyri anno vidisse se scribit spectrum
terribile, quod ad propositum non infcite
quadrat. *Et leuavi oculos meos, & vidi, & Christi ad*

iudicium *ecce vir vnus accinctus linea, & renes eius ac-*
venturi cincti auro obrizo, & corpus eius quasi Chry-
 denotatur *solutum, & facies eius sicut species fulguris, &*
oculi eius vt lampas ardens. Mysterij huius
 interpretem acturus, dico hominem hunc
 gerere, oculos illos fulmineos, vultum æ-
 ttuantem, brachia illa ardentia, vocem ton-
 nantem, furorem & choleram illius desi-
 gnare.

Apoc. 1.

Aquila illa Euangelica sublime euolans
 alium vidit, podere vestitum, & aurea cin-
 ctum Zona, cuius capilli instar niuis cane-
 bant, oculi flammæ in morem scintilla-
 bant, facies vt Sol rutilabat, & vox illius tan-
 quam vox aquarum multarum. Quid vobis
 de hoc homine videtur? cuius imaginem ger-
 rit? equidem Sanctorum Patrum expositio-
 nem secutus, dico Christum Iudicem hic
 denotari, & per oculorum flammæ, faciem
 rutilantem, & vocem aquarum in morem
 reboantem, illius indignationem, furorem &
 iram intelligi.

Simile.

Cum quis faciem inflammatam, frontem
 rugosam, oculos minaces, & vultum peni-
 tus commutatam præfert, euidentis iræ signū
 est. Ceterum Christi ad iudicandum descen-
 dentis facies ita scintillabit & accensa erit,
 eiusque oculi adeo minaces, vt totus suc-
 census & igneus imo ardere visurus sit. *Ignis*
à facie eius exarsit, ait idcirco Propheta. E
 quo manifeste illius iram & indignationem
 colligere poterimus.

Tunc profecto vultus ille ad recreandum
 & gaudium omnibus afferendum compo-
 situs, (de quo dicitur, *Laetitia in vultu tuo*) ita
 commutabitur, atque adeo terribilis futurus
 est, vt Iob eum videre subterfugiens, dixe-
 rit, *Nec afficiat me visus hominis*, id est, Chri-
 sti hominem induti. Imo adeo eundem ex-
 horruit, vt in inferno viuere, quam coram
 terribili hoc iudice comparere eiusque in-
 dignationem intueri maluerit. *Quis mihi hoc*
tribuatur, vt in inferno protegas me, donec pertran-
seat furor tuus?

Iob. 14.

Iacob cum socii sui Labani faciem in
 diuersa mutaram cerneret, eundem subira-
 rum credebat; quamobrem vxoribus suis
 ait, *Video faciem patris vestri, quod non sit er-*

Gen. 31.

ga me, sicut heri & nudius tertius. Ita cum in
 iudicij die vultus Iudicis ita commutabitur,
 vt merus sit ignis futurus, apparebit quam-
 primum illum affectus commutasse, & ira-
 tum esse.

Secundo Iudicis huius furor & passio
 (propassio inquam) è gressu & agendiratione
 colligetur. Iudicamus enim quenquam ira-
 tum, cum citato incedit passu, cum pedibus
 terram ferit, cum oculos vibrat & sustollit,
 & manibus minatur, quando in obuio ob-
 uia iacit, scamna, sedes, sedilia, mensas. Om-
 nia hæc in Iudice nostro intueri licet, at-
 que ideo eius furor metuendus. Incedet quip-
 pe & procedet in solita quadam ratione, ignis
 illum præibit, Angeli latius eius stipabunt,
 omnes creaturæ arma pro illo induent; cum
 maiestate ingredietur, cum seueritate iudi-
 cabit, quidquid tunc illi obuium erit, in pec-
 catores euibrabit, solem; lunam, stellas, ele-
 menta, imo totum mundi huius ædificium
 euerfurus videbitur.

Tertium iracundiæ & furoris signum ipsa
 est vox, quando scilicet insolita quadam ra-
 tione efformatur, aut alia quam solet pro-
 loquitur, quando clamat, vociferatur, indi-
 gnatur, fremit, omniaque clamore concutit.
 Ita è voce Iudicis supremi, quæ insurget, &
 tonitruum instar boabit, illius iram colligere
 poterimus. Vnde Isaias; *Dominus sicut for-*
is egredietur, sicut vir pualator suscitabit ze-
lum, vociferabitur & clamabit. Nec clama-
 bit modo, sed leonis instar etiam, quo ma-
 ior furoris flamma indicetur, rugiet. *Domi-*
nus de Sion rugiet, & de Ierusalem dabit vocem
suam, & mouebuntur caeli & terra, ait Iosel. *Iosel. 3.*
Dominus de excelso rugiet, & de sancto habita-
culo suo dabit vocem suam, dicit Ieremias,
 quasi omnes dicerent, voces hominum iram
 illius tunc exprimere non poterunt, rugie-
 tus leonis & bestiarum vularum imitetur ne-
 cesse est.

Dauid dolorem quem de peccatis con-
 ceperat expressurus, & quo in horrore ip-
 sum haberet patefacturus, dicebat, *Rugie-*
bam à gemitu cordis mei. Id est, tantopere
 peccatum meum detestabar, vt cum crede-
 rem vocem humanam non sufficere qua
 ipsum detestarer, ab animalibus sim aliam
 mutua-

Ira iudicis
ex inces-
sa patebit.

Vox quo-
que illius
iram præ-
feret.

Isai. 47.

Vox Chri-
sti rugiet
compara-
ta.

mutuatus, & leo factus, rugitus nocte dieq; in peccati detestationem emisserim. Ita filius Dei, cum communis hominum vox non sufficiat, rugitu leonino furorem & fœuitiem exprimer. Plura quin etiam ait Iob, eiusq; vocem conitruo similem futuram asserit, sed quæ à nemine mortalium sustineri queat: *Quis poterit magnitudinem tonitruus istius intueri? Dic igitur, an non tunc futura sit tribulatio magna qualis non fuit ab initio mundi?*

Magna erit profecto! terra siquidem tremet, cœlum tonabit, totus orbis obstupescet: adeo etiam magna, vt sol se additurus, luna deliquium passura, stellæ quoque cœlo casuræ sint: *Sol obscurabitur, luna non dabit lumen suum, & stellæ cadent de cœlo: vt signa præuia & prænuertia omnibus terræ incolis metum sint incussura. Turbabitur gentes & timebunt, qui habitant terminos à signis tuis: vt montes ab ea fluxuri sint; Descendisti, & à facie tua montes fluxerunt, cum feceris mirabilia non sustinebimus.* Ecquæ mirabilia facturus est? Solem scilicet obscurabit, lunæ deliquium inducet, stellæ cœlo deiiciet, terram concutiet, montes agitabit, bestias extinguet. Adeo denique magna, vt vel vnica eiusdem memoria ab omni nos peccato reuocare adque virtutem incitare valeat.

Iudicii Itaque porro credit David, & asserit, solam extremi re magnæ huius tribulationis memoriam sufficit ad dos, & virtutum imperum sistendum. Audite peccatores cœures, *Dixi iniquis, nolite iniquè agere, & delinquentibus, nolite exaltare cornu, quia neque ab Oriente, neque ab Occidente, neque à desertis montibus, quoniam Deus Iudex est.* Ipse quoque Ieremias aliud ad passiones & desideria comprimenda frænium non adhibebat, dicit enim de se, *Sedebam solus, vitamque duxi solitariam, quia comminatione extremi iudicii tui & tribulationum tunc ingruentium, replesti me.*

Iob timeret Iob quoque ad aliam normam & amuldiuina iudicia. *Iob. 9.* *sim opera non dirigebat, quam ad iudicis furorem, eiusque seueritatem expauescens ait, Verebar omnia opera mea, sciens quia non parceres delinquenti. Cicero quoque cum E-*
Tom. 2. Pars Æstiva.

picuro Deos peroso disputans de diuina prouidentia, fieri non posse ait, vt quisquam diuinam maiestatem offendat, eamq; toto vitæ tempore non formidet, qui sibi persuadet, esse Deum quendam Iudicem in cœlo, qui tam ab impiis quam à bonis rationem deposcet operum olim factorum. Hæc cogitate, interea aliud vobis depromam, de aduentu sc. Antichristi eiusque persecutionibus; quæ orationis meæ secunda pars est.

Plurimi doctrina & sanctitate celebres Patres, Euangelium hoc exponentes, hanc Danielis Prophetiam, *Cum videri is abominationem desolationis*, de Antichristi aduentu non inficite intelligunt, atque inter alios S. Hilarius, Ven. Beda, Augustinus, qui postremus inprimis ait, Antichristum metonymice *abominationem* dici, quod Deo è directo oppositus & aduersatus, honorem soli diuinæ maiestati debitum sibi arrogaturus sit, dicitur autem *desolatio*, quod bello, turbis, persecutionibus, aliisque sanguinolentis conspirationibus terram vniuersam desolaturus sit.

Horum igitur magnorum virorum qui hoc Prophetæ oraculum de Antichristi aduentu intelligendo, de mundi fine exponunt, opinioni insistens, iuxta Euangelii etiam Antichristi nomen, quantus hæreticorum stupor & ignorantia sit, ne dicam impudentia, colligo; qui passionibus pleni, & scientia carentes, docere præsumunt ac defendere, Antichristum Papam esse Romanum, & Papam Antichristum. Sed mira hic sese ostendit contraditio.

Primo, quia Iudæi Antichristum receperunt sunt; ait quippe Christus, *Si alius venerit in nomine proprio, illum recipietis.* Certum est autem, nunquam voluisse Iudæos Pontificem Romanum agnoscere, sed è contra illum, vt Christianum & eo vel maxime, quod Christianorum omnium caput sit ac Princeps, odio plusquam Vatiniano prosequi.

Secundo, Antichristus Iudæis, vt impostor & scelestus falsarius, se vt Messiam & Christum venditabit; nullus autem fuit vnquam Pontifex, qui hoc sibi nomen assumere, seseque orbis redemptorem iactare præsumpsit, imo ne cogitauit quidem.

D d d Tertio,

Cur appellatur abominatione Antichristus.
Hæreticorum stupor & ignorantia sit, ne dicam impudentia, colligo; qui passionibus pleni, & scientia carentes, docere præsumunt ac defendere, Antichristum Papam esse Romanum, & Papam Antichristum. Sed mira hic sese ostendit contraditio.

Probatur Terrio, Antichristus solium suum in templo Salomonis collocabit; atqui nullus vnquam Pontifex in templo Iudæorum sedem suam fixit. Nefandum igitur & blasphemum est asserere Antichristum Pontificem dici debere.

Antichristus Christi inimicus.

2. Thess. 2.

Quarto S. Hieronymus in 12. Danielis caput scribit, Antichristum cultui diuino bellum moturum, & triennii & semestri spatio sacrificia conaturum abrogare: quis autem vnquam Pontifex se Missæ opposuit, quis sacrosanctæ Eucharistiæ honorem iuit imminutum? cum ipse Pontifex è contra fidei sit clypeus, religionis & Sancti sacrificii caput & propagator. Denique Antichristus futurus est vnicus, cum tamen ducenti & quadraginta Pontifices Cathedram Romanam tenuerint, quor igitur Antichristos fuisse dicendum? At quor potius hic mendacia quor blasphemie: verum tamen est, Antichristum Christo bellum indicturum, atque omnium sceleratorum, impiorum, & peruersorum quos in mundo reperire erit, futurum caput, vt ait Gloss. in cap. 21. Iob: adeo inquam peruersum & impium, vt S. Hippolit. Martyr asserere non dubitarit, illum fore diabolum quendam carne vestitum. Constat nihilominus illum hominem futurum, ita namque eum vocat Apostolus, & sanct. Hieronymus in 11. caput Danielis, quo loco ait in Babylone illum nasciturum, quæ confusio nem significat, quod omnia confusus & turbaturus sit; ex stirpe item Iudaica, & tribu Dan.

Matth. 24. 2. Thess. 2.

Ceterum variis instructus erit artibus & technis ad decipiendum, tum violenter, tum subdole, donis, deliciis, metu inflato, minis intentatis, signis fictis, prodigiis & miraculis mendacibus editis, ita, vt, testante Euangelista, in errorem inducantur, si fieri potest, etiam electi: quod & Apostolus confirmat, dicens: *Cursus est aduentus secundum operationem Satana in omni virtute, & signis & prodigiis mendacibus & in omni seductione iniquitatis.* Adeo vt de filio illo perditionis repeti illud Poetæ possit:

*— cui nomina mille,
Mille nocendi artes.*

Triennio autem & semestri persecutiones

illius durabunt, vt ait quodam in loco S. Augustinus, & colligitur ex Apocalypsis cap. 3. *Lib. 20. de Data est illi potestas facere menses, (id est, mala ciuit. 8. in mensibus) quadraginta duos.* Ipse quoque Dan. 12. Daniel irantem quendam audiuisse ait, *Per virtutem in æternum, quæ in sem. usq. temporæ, & dimidium temporis:* quod deinde exponens ait, Antichristi regnum duraturum dies mille ducentos & sexaginta, id est, nostro calculo triennio, & sex mensibus, tantaque ipsum crudelitate & fauente administratione, vt de temporibus illis dici possit, *Erunt tribulatio magna, qualis non fuit ab initio mundi.*

Tribulatio magna & vehemens ob persecutiones quas Antichristus excitabit, quæ ad duo reuocari capita queunt; vna in fraudibus & laqueis, quibus alios in errores suos pertrahet; altera in suppliciis quæ sibi credere nolentibus infliget, consistit. Torquetur scilicet alios violenter, vel clanculo & blande imposturis & technis illaqueabit. quod oblcure Iacob Paeniarca innuit, cum de filio suo Dan ait, *Dan coluber tortuosus,* quo loco Glossa ait, *Antichristus erit vt coluber fallax blanditiis & deceptionibus, & erit vt Cerastes exterminans tormentis.* Cerastes autem serpens est duobus instructus cornibus, quæ vbi terra se abdiderit, solummodo prominent, quæ dum aues per terram volitantes, vermiculos esse ratæ, deuorare conantur, quamprimum deuorantur.

IV. Duplex Antichristi persecutio.

Gen. 49.

Sceleratus hic impostor & falsarius omnes decipere & illaquare conabitur: docet bit quippe legem Christi falsam esse, ac homines proinde mundo eandem prostigare contendet, assecras suos & prædicatores per omnia terræ climata destinans, qui populo persuadeant Antichristum verum Deum esse, Christum vero non esse Dei filium vni genitum, nec è virgine illum procreatum esse, at non nisi seductorem & hypocritam illum fuisse, qui propter scelera & commissa flagitia crucifixus sit. Missæ sacrificium oppugnabit, diuinum officium explodet vt impium, & omnem falsitatem annuntiabit, vt ait in Moralibus Gregorius, & Daniel prænuntiat, *Robur datum est ei contra iuges a crisi.*

officium, & profertur veritas in aeternum.
Idem dicit & loël.

Dicere se
Messiam à
Iudeis ex-
pectatū.

Probabit praterea, verum se Messiam esse à Iudeis expectatum, atque se carnem induisse, ut bonis eos temporalibus hoc in mundo ditaret: Decipiet Iudæos templum Salomonis in Ierusalem restaurantes, in eoque se ut Messiam & Deum adorari præcipiet, obseruari coget caerimonias Iudaicas, & circumcisionem inducet, quin & ipse, teste Alberto Magno, se more Iudaico circumcidi permittet. Sabbathi obseruationem suggeret, caerimonias omnes Christianas, Constitutionesque Apostolicas exterminabit, omnique vaticini fraudis & technarum genere vteretur quo incautos decipiat.

In Compen-
dio Theol.
lib. 7. c. 7.

Omnia hæc à Ioanne in Apocalypsi prædicta sunt, in qua se prodigiosum vidisse draconem ait, cuius ab ore velut Pseudopropheta, spiritus immundi egrediebatur, ut ranæ: *Vidi de ore draconis & de ore bestia, & de ore pseudopropheta exire tres spiritus immundos ad modum ranarum* Draco ille prodigiosus & pseudopropheta Antichristum denotant. Primus spiritus illorum immundorum est spiritus draconis, id est, diabolus, qui ex Antichristi eiusque sequacium ore dolos & imposturas docebit, & subtilitates sublimes, quæ hominum captum excedent, Scripturas Sacras peruertendo. Secundus est spiritus bestia, quod bestiali quadam viuendi ratione proposita, omnia peccata licita esse docebit, delectationes carnales & voluptates nullum animis detrimentum, sed utilitatem ac meritum adferre. Tertius est spiritus Pseudopropheta, id est, hypocrita, quod fictam quandam sanctitatem simulabit, & honestatem morum præferet, ut scribit Hieronymus in Daniele. Cui suffragatus S. Gregorius ait: *Per hypocrisis sanctitatis, eam quam ipse Dominus veraciter habuit, singularem sibi inesse sapientiam mentietur & vitam, & sub aqua specie auditoribus reprobis serpentinum virus infundet.*

Lib. 33. Mo-
ral.

Dan. 7.

Daniel Propheta qui præ cæteris eius dolos & technas aperuit, cum de illius hypocritici vaticinatur, ait cum habiturum os loquens

ingentia: & sane dum se Prophetam sanctum, donum miraculorum possidere, Messiam esse iactat, magna & ingentia ore pat, & os magnum effert. Vnde Psalmographus scire de illo locutus videtur: *Cuius maledictione os ple- num est, & amaritudine & dolo, id est, ore blasphemias & mendacia, & detractiones docebit, & corde proditioes ac dolos machinabitur.*

Psal. 9.

At nondum hic finis. Decipiet quin etiam plurimos falsa & verisimili miraculo- Falsa An- rum imagine, quæ quamuis falsa, vera esse tichristus persuadebit; nam licet manus habiturus edere mi- sit, ut docet S. Thomas, permittet tamen sit, ut docet S. Thomas, permittet tamen Deum admirabilia illum signa edere, sed 2. 2. q. 250. diaboli adminiculo, quæ eo quod ratione quadam incomprehensibili fient miracula dicentur, uti Magi Ægyptij olim fecisse in Exodo perhibentur. Vel miracula etiam dicentur, quod rara sint futura, quidquid autem rarum est, ut miraculum habe- tur.

Exod. 7.

Operabitur denique prodigia & mirabilia, cælo ignem aduocabit, fulgura concutabit, fragores cælestes causabit, tonitrua ciebit, tempestates armabit, ventos producet, ut olim in euerfione domus Iob. Terram concutiet, elementa commouebit, montes loco mouebit, iuxta vaticinium hoc Dauidicum: *Deus refugium nostrum & virtus, &c. Propterea non timebimus, dum turbabitur terra, & transferentur montes in cor maris, idque virtute Antichristi.*

Psal. 15.

Plurimos etiam scelestus hic impostor Donis donis & muneribus ad se pelliciet, imo multos ad omnes opibus se cumulaturum promittet: nam diaboli ope & instinctu plurimos thesauros tum intra terræ viscera delitescentes, tum in matris fundo latitantes, eruet. Atque ideo Propheta Daniel ait: *Abundabit auro & argento.* Domos quin etiam expilabit, facultates diripiet, sibi que credere nolentium diuitias inuadet, illorumque bona velut refractariorum fisco addicet. Vrbes potentiores ingredietur, ut easdem expilet, vnde Daniel: *Et abundantes & vrbes ingredietur, va-*

Dan. 11.

Ddd 2 pinas,

pinas, & pradam & diuitias earum dissipabit,
 quas deinde affectis suis & doctrinam profi-
 tentibus elargietur, atque hac ratione pluri-
 mos ad se pertrahet. Prædixisse visus est ali-
 quid Iob Propheta dicens: *Post se omnem ho-*
minem trahet, ante se innumerabiles. Præter
 deceptiones & fallacias iam dictas adhibe-
 bit quin etiam scelestus hic tormēta ac sup-
 plicia, quosque promissis & donis inescare
 non poterit, minis aggredietur, & apud
 quos fallacia locum non habebit, cruciatus
 viam inuenient. Huc spectat, quod se vi-
 disse ait olim Daniel: *Videbam, inquit, in vi-*
sione mea nocte, & ecce, quatuor venti calipu-
gnabant in mari magno, & quatuor bestia gran-
des ascendebant de mari; diuersa inter se. Hic
 summam omnia tyrannidis, suppliciorum,
 crudelitatisque genera descripta sunt, quæ
 singula iam explicabo. Primo, per vastum
 hoc mare mundum intelligo; per quatuor
 ventos cæli, quatuor flagella quæ Deus ante
 Antichristi aduentum velut præuincia &
 præambula præmitteret, bellum, pestem, fam-
 em & terræ motum, vt patet ex Euange-
 liis S. Luc. ca. 24. & Marth. c. 27. per quatuor
 bestias grandes, persecutiones illas vehem-
 entes, quas furibunda hæc bestia excita-
 bit, quod quatuor præcipuis sceleribus & iis
 bestialibus, homines inuafurus sit, quibus
 omnes omnino subuertet. Per leonem siqui-
 dem alatum superbiam homines sustollentem
 designatam credo; Antichristus enim
 multos honoribus, ambitione & diuitiis sub-
 limabit & efferet. Per vrsū vero libidi-
 nem & voluptates carnales; per triplicem
 dentium ordinem, triplex peccatorum in
 mundo tunc regnatorum genus figura-
 tur, Adulterium, Sodomia & sacrilegium.
 Pardus autem hypocrisim demonstrat, nam
 vt animal illud varias tergo maculas præ-
 fert, ita Antichristus ficto quodam fan-
 titatis colore, & falsis quibusdam mira-
 culis, & deceptione mendacis que erit va-
 riogatus. Per victimam vero belluam, quæ cæ-
 teris videbatur terribilior, designata credo
 enormia & grauius tormenta, quibus *Ma-*
gnos, id est, electos, deuorabit, & neci amarif-
limæ tradet.

Apoc. 13. Similem prope bestiam in Apocalypsi no-

bis depingit Ioannes, quæ ascendebat de
 mari, septem habens capita & cornua de-
 cem, & leopardi imaginem referens, pedes
 vero vrsi similes habebat, os vero sicut os
 leonis. Bestia hæc, allegorice exponendo,
 Antichristum denorat, & diuersæ illæ ani-
 malium species, designant instar vrsi fore fu-
 ribundum, instar leonis truculentum, & fe-
 rum instar leopardi. Septem capita deno-
 rant septem mortalia peccata; & decem cor-
 nonæ decem præceptorum Decalogi trans-
 gressionem.

E quo colligere est, Antichristum omni-
 bus peccatis & abominationibus plenum
 fore, & persecutionibus regnum illius mi-
 rum in modum auctum iri, ac verissimam
 esse sententiam illam Euangelicam: *Erit*
tunc tribulatio magna, qualis non fuit ab initio
mundi.

De hac tribulatione præclare olim scriptum est *In Matth.*
S. Ioannes Chrysoft: Nouissimis, inquit, die-
bus, cum damnatus ille homo aduersus Christum
resurrexerit, tanta erit persecutio Ecclesia, ut
nunquam fuerit similis, nec futura sit. Tanta si-
 quidem licarij huius & impostoris futura est
 rabies, & persecutio adeo vehemens: *Vt et-*
iam in errorem inducantur, si fieri potest, electi,
 stellæq; cælo dilapsuræ, quod designat Dra-
 co ille Apocalypscos, quem Ioannes magnam
 stellarum multitudinem cauda è cælo auul-
 sisse scribit. *Apoc. 12.*

Ecquænam tribulatio, Deus bone! quan-
 do iusti cæleo & quæstioni admouebun-
 tur, & coram illis inimicus euidenter mira-
 cula patrabit. Miratur hoc non parum Gre-
 gorius: *Pensemus, ait, quæ erit humana mentis*
Lib. 31. Mi-
sentatio illa, quando pius martyr corpus in tor- rali
mentis subiiciet, & tamen tortor ante eius ocu-
les miracula faciet? An non his & iustissimi
 quique & validissimi concutiantur, & ad ter-
 ram deiiciantur?

Quo vero maiores vires habeat crude-
 litas, fiatque potentior, multos disertos
 habebit pestilens hic impostor asseclas,
 qui sapientissimos quosque decipient &
 fallent. Testatur hoc Iob Prophetes ver-
 bis satis obscuris: *Sub ipso erunt radij solis;*
 quod Gregorius hacce ratione exponit:
Quid per radios solis, nisi cacumina sapientum
designant-

designantur? Elargietur adhuc largissima munera, & omnes omnino mortales largitionibus & donis pelliciet. Erit enim locupletissimus, utpote solus in orbe Rex futurus, ut ait in Daniele Hieronymus. Eodem

Matth. 4.

Psal. 99

artificio & industria vsus est olim Satan, cum Dei filium unigenitum tentaturus, ostendit illi omnia regna mundi. Proh dolor! Hodie rebus friuolis & exigui momenti homines ad peccandum pertrahuntur, quid igitur sub Antichristi regno futurum est, quando amplissimis donis & muneribus splendidis inuitabuntur & pellicientur. Quam pronitatem ad peccandum demiratus David Propheta, interrogat, *Propter quid irruunt impius Deum?* At sub tyranno hoc longe aliter se res habebit: ut enim animas illaqueet & iustos peruertat, nullis parcat sumptibus, imo & regna inuadet & aggredietur.

Tunc erit tribulatio magna, id est tentatio magna, vel persecutio magna, prout lubuerit intelligere. An non enim magna illa futura, quando infernus, mundus, Antichristus & Diabolus, fraudes, astus, doli, supplicia, tormenta, dona, sollicitationes splendidæ in idipsum collatis viribus conenturæ sint? erit nempe magna, quod omnibus sit futura communis, & aduersus omnes excitanda. Magna, inquam, quia postrema: solent autem postremi insultus esse maiores & vehementiores. Magna denique quod hac iustorum sit exploranda tolerantia, electorum opera purganda, fideliumque merita augenda.

Tribulatio nunquam mundano exulat.

Erit tribulatio magna. Merito igitur tribulationis nomine vsus est Spiritus Sanctus, non autem persecutionis; ut ostendat, tribulationem indiuiduam vitæ huius esse comitem, & iustis illam vsque in finem sæculi referuari. De Christo ipso dictum est: *Ascendit vsque ad caelos, & descendit vsque ad abyssos*, descendit, inquam, vsque ad abyssos cruciatuum & tormentorum, ut resuscitatus deinde ad maiorem gloriam extolleretur; Præclaro igitur ducis huius exemplo discant iusti, qui hac in vita perpetuo militant, semper ad profundas tribulationum abyssos descendere,

ut deinde ad caelum consolationum ascendant.

In prodigiosa illa Scala Jacob Angeli ascendebant simul & descendebant. Per hunc plurimi crucem intelligunt. per hanc igitur scalam ad tormenta vsque, afflictiones, lachrymas, opprobria, mundi contemptum descendat oportet, qui deinde ad Deum & ad caelestem voluerit beatitudinem ascendere. Hæc itaque scala in fine sæculi erigetur, ut electi per illam, non secus atque Angeli quidam vsque ad supplicia, martyria, mortem denique ipsam descendant, ut deinde ad gloriam, victoriant, vitamque sempiternam ascendant.

Gen. 18.

Sunt in Dauidico Psalterio quindecim Psalms, quos Graduales appellant, quod mi Graduales noderent, atque hi ipsi à tribulatione exoriantur: *Ad Dominum cum tribularer clamavi, & exaudiuit me*, & vix inter eos est aliquis, in quo non luculenta tribulationum mentio fiat; quod Spiritus Sanctus studio fecisse censendus est, ut demonstraret, tribulationes esse velut gradus quosdam, quorum admitticulo in caelestem Ierusalem ascensus datur: an non notum axioma illud Euangelicum? *Per multas tribulationes oportet intrare in regnum caelorum.*

Atque ideo Sponsa in Canticis hortum suum vocat hortum nucum: *Descendi in hortum nucum, ut viderem poma conuallium*; nucum hortum dicit, non pomorum, ut Spiritus sanctus ad labores & afflictiones Ecclesie militantis alluderet: nam ut nux exterius dura & amara est, sed interius dulcedinem inclusam continet: ita viri iusti exterius & circa corporalia amaros se & rudes ostendunt, sed intrinsecus & in animæ penetralibus diuinæ consolationis dulcedo continetur & delitescit.

Huc collimans Propheta Regius dicebat: *Euntes ibant & stebant mittentes semina sua, venientes autem venient cum exultatione.* Loquitur hic, ait Doctor incognitus, de liberatione filiorum Israël post longam illam capti-

Psal. 126.

Tribulationes semen gloria.

captiuitatem Babylonicam; quam Darius & Cyrus Persarum Reges Israëlitis concessere. Quo loco notandum est, lacrymas & labores sementem gloriæ & gaudij nuncupari. Eodem modo de tribulatione iustorum loquendum est: eorum quippe tribulationes, persecutiones, infamia, paupertas, & quidquid hoc in mundo perferent, & ad mundi vsque finem toleraturi sunt, seminis quoddam genus sunt, quæ ubi maturerint, messem gloriæ efficiunt: & quemadmodum nullus sine semine nascitur fructus, ita nulla sine sudore, labore, & tribulatione dabitur gloria. Atque hæc occasione tribulationum, quæ in Antichristi aduentu per orbem inualescent, & persecutionum & signorum quæ magnum iudicij diem præcedent.

Calamitas differentium poenitentiam in mortis vsq; horâ.

Hæc igitur mente voluite, Auditores, diè hunc horrendum præ oculis habetote, vltimas illas persecutiones formidate, disponite vos ad rationem reddendam, poenitentiam in mortis tempus nolite differre. Noli, ô miser peccator, dicere, Quando ad vitæ extremum peruenero, testamento omnia inique parta restituum, ac tunc Ecclesiæ Sacramentis munitus in pace hinc discedam. Recordamini illorum verborum, quæ CHRISTVS vel de excidio Ierosolymitano, vel de mundi interitu dixit: *Va pregnantibus & nutrientibus in illis diebus.* Ita ad nostrum propositum dicere possumus, *Va qui in mortis hora bonos conceptus & vitæ melioris propositum concipiunt.* Neque enim tunc tempus aptum est ad vitam nouam inchoandam, quando è vita emigrandum erit. Atque hoc tacite significauit Dominus, cum in Euangelio ait: *Orate, ne fuga vestra fiat in hyeme,* hyems enim ad fugiendum inepta est; haud multo etiam aptius est tempus mortis ad mundi & peccati fugam ineundam, quando nimirum hinc lacrymatur vxor, illinc gementes adstant filij & domestici, medici quotidie adsunt assidui, & cruciatus inualescunt. Tunc igitur quicumque peccatum deferere conatur, fugam in hyeme adornat, id est, tempore difficili & inepto.

Quinque Quinque autem salutaria hoc in Euange-

lio nobis suggeruntur consilia. Primo, Ne-
mo, quando videbit abominationem deso-
lutionis, & Antichristum in mundum venis-
se, in Iudæa aut Ierosolymis subsistat, sed ad
montes confugiat: *Tunc qui in Iudæa sunt, fu-
giant ad montes.* Vrbes igitur deserendæ sunt,
& solitudines & rupes adeundæ; peccatum
enim vt euites, satius est apud bestias, quàm
apud homines viuere. Ita Loth, Angelo-
rum suafu & instinctu Sodomis egressus,
ad montana secessit, Elias etiam furibun-
dam Iezabelis rabiem declinans, cauernam
adiit. Secundum, Si quis in recto aut domus
est verice, non descendat, vt quid inferne
petat: *Et qui in tecto non descendat tollere ali-
quid de domo sua.* id est, qui celestium rerum
contemplatione in sublime elati sunt pro-
culâ terrenis sequestrati, ne ad mundana
descendant, & mente ad ima & terrena de-
labantur.

Tertium, *Et qui in agro, non reuertatur tol-
lere tunicam suam.* id est, Religiosi qui in de-
sertis commorantur, & iam mundo egressi
sunt, ne amplius in domum quidpiam acce-
pturi, negotijsque sæcularibus se implicatu-
ri reuertantur. Quartum, *Va pregnantibus
& nutrientibus in aëbus illis;* quia illæ foetu
grauatæ, & hæc alumnos ad vbera habentes
vel manibus gestantes, fugere non valebunt.
Hisce designantur auari & ambitiosi, qui tot
negotia concipiunt, totque concupiscentias
enutriunt, vt à facie peccati, & à diuinæ ius-
titia: punitione fugere nequeant, atque hi à
Deo maledictione percutiuntur, & vere in-
felices sunt.

Quintum, *Orate vt non fiat fuga vestra in
hyeme vel in Sabbatho;* in hyeme quippe fri-
gus sæuit, & in Sabbathis, iter vltra mille
passum extendere nefas. Id est, Excæcati &
obdurati peccatores, qui conuersionem &
poenitentiam ad mortis vsque hyemem, &
alterius vitæ Sabbathum differunt, in quo
nulla de meritis fiet mentio, ad fugam peni-
tus inepti sunt, quo se in altero mundo in-
tuto collocent, in quo non iam Antichristus,
non Pseudopropheta, sed diabolus ipse a-
nimas persequitur, & tunc erit tribulatio ma-
gna.

Hæc igitur serio voluite Christiani, ad-
uersus

Documē-
tum pro
religiosis.

Auari per
mulieres
pregnan-
tes deno-
tantur.

Cōclusio.

uersus Antichristi impetus arma assumite, Christi fideles estote, tribulationes illas extremas apprehendite, diuina iudicia pertimescite, sanctarum meditationum teſto vos continete, in terram nolite descendere, vt vitam ducatis actiuam, sed potius agite passiuam: ad mundum ne redieritis, semel cum egressi fueritis, & iam montes ascenderitis; ne expectetis donec senectus venerit, in qua bona concipere propofita, & vitæ melioris spem enutrire possitis. Imprimis autem caute, ne tum peccatum & mungum fugiatis, quando mortis instabit hora: hoc enim tempus ad fugam ineptum est: in tempore fugite, iam inde ab adolescentia, ætate virili, fugite inquam, quam diu vires & animus suppetunt, nec expectate donec solennitates & festa maiora aduenerint. Nolite expectare donec Sabbathū illuxerit, tunc enim discurre nefas, tunc omnis pœnitentia inutilis, meritorum acquirendorum nulla spes. Fugiendum igitur in vere vitæ & die profesto.

Tu vero æternæ & omnipotens Deus, qui noster futurus es Iudex, noli, quando dies illa aduenerit, qua coram iustitiæ tuæ tribunali nos comparere, tibiq; de tota vitæ serie rationem reddere oportuerit, in peccata nostra curiosius inquirere, sed benignum te ostende. Cumque tunc dies furoris, calamitatis & miseræ futura sit, dies inquam, quam

tot horribilia signa præcedent, abominatio scilicet à Prophetis prænuntiata, Antichristi persecutiones quarum meminere sacra volumina, & tribulationes quales ab initio mundi nunquam visæ vel auditæ, quas Euangelium prælagit; nos protege, defende ac tute, sis nostra tutela, asylum, refugium. Tunc quidem vt nouimus rigidus, seuerus, iratus apparebis, signisque exterioribus idipsum demonstrabis, quando nempe solem obscurabis; lunæ deliquium, stellarum lapsum, & mundi commotionem causaberis; sed sciuis etiam, benignissime Domine, non in perpetuum te irasci, & iram tuam finem habere, teq; postquam iram non nihil exercueris, misericordiæ viscera induere solere. Ingenium tibi siquidem est ignoscere, non vero condemnare, peccatores saluare nosti, nõ vero animas perdere. Nostrorū igitur commiseratione tangere, cumque dies illa desolationis, dies magnarum tribulationum aduenerit, vitæ nostræ causam benigne discute, tamque benignam pro nobis sententiam pronuntia; vt per illam æternæ gloriæ possessionem adire valeamus: ad quam de-

ducere nos dignetur Pater & Filius & Spiritus Sanctus,
Amen.

Docebo iniquos vias tuas.

F I N I S.